

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Beitedyr og rovvilt – informasjon 2018

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Fylkesmannens beredskap

Dersom en akutt skadesituasjon oppstår og en ønsker å søke om tilskudd til akutt tilsyn/tidlig nedsanking eller skadefelling, kan en kontakte Fylkesmannen på tlf 77 64 20 00. I perioden 1. juni til 15. oktober har Fylkesmannen telefonberedskap i helgene (fredag etter arbeidstid til søndags kveld) på 481 97 472 (rovvilttelefonen). Det kan også legges igjen melding på mobilsvr.

Spørsmål om forebyggende tiltak, skadefelling og erstatning for rovviltskade

Det er Fylkesmannen som skal kontaktes ved spørsmål om tilskudd til forebyggende tiltak, skadefelling eller erstatning for rovviltskade. Det er dyreeiers ansvar å forevise kadaveret for SNO, og Fylkesmannen forholder seg til SNO sin konklusjon om dødsårsak.

Søknad om akutte forebyggende tiltak – prosedyre og hvem gjør hva

Dyreeier, beitelag/reinbeitedistrikt eller kommune kan søke om tilskudd til forebyggende tiltak under en akutt situasjon. Med unntak av bjørn snakker vi om funn av flere kadaver dokumentert drept av fredet rovvilt i løpet av en kort periode, og innenfor et begrenset område. På kveldstid og i helger kan en søke per telefon, mens den skriftlige søknaden kan ettersendes på første virkedag. Søknad SKAL inn på elektronisk søknadssenter <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>. Først etter søknad er mottatt vil det bli utsendt tilsagnsbrev med vilkår.

Tilskudd til akutt tilsyn:

Tilskudd til innleid hjelp skal benyttes til lønn. Innleid hjelp skal dokumenteres gjennom kopi av arbeidskontrakt/avtale, signert timeliste/loggkopi, samt kopi av lønsslipp. Kopi av kontooverføring blir ikke godkjent. Søker må akseptere vilkår og sende rapport FØR en får utbetalt tilskudd. Vi gir ikke forskudd på akuttmidler.

Tilskudd til akutt tidlig nedsanking

For å hindre tap til fredet rovvilt kan det gis tilskudd til akutt tidlig nedsanking. Alle som har dyr i dette beiteområdet må sanke ned samtidig. Dyrene må sankes ned så raskt som mulig når den akutte situasjonen har oppstått.

Skadefellingssøknader – prosedyre og hvem gjør hva

Dyreeier, beitelag/reinbeitedistrikt eller kommune kan søke om skadefellingstillatelse. I helger kan det søkes muntlig per telefon, mens den skriftlige søknaden kan ettersendes på første virkedag. Det er ønskelig med så mange opplysninger som mulig om skadesituasjonen ved søknad om skadefellingstillatelse. En søknad skal inneholde:

- Hvem søker (enkeltpersoner, beitelag/distrikt etc.) og for hvilket område (beitelag/distrikt, kommune)
- Informasjon om kadaverfunn (kadaver totalt, kadaver undersøkt av SNO, savnede lam/rein)

- I hvilket tidsrom skaden har skjedd
- Antall dyreeiere som er berørt og antall dyr som går på beite i det aktuelle området
- Om det er gjennomført eller mulig å gjennomføre forebyggende tiltak i beiteområdet

Søknadsskjema utarbeidet av prosjekt Dyr i Drift ivaretar alle disse punktene. Vi anbefaler å bruke dette, se www.dyridrift.no.

Interkommunale skadefellingslag

I Troms er det etablert 4 interkommunale skadefellingslag. Dersom Fylkesmannen gjør vedtak om skadefelling vil Fylkesmannen ta kontakt med aktuell vertskommune/skadefellingslag for gjennomføring av oppdraget.

Region	Kommuner	Vertskommune
Sør-Troms	Tjeldsund, Evenes, Narvik, Skånland, Gratangen, Lavangen	Gratangen kommune
Midt-Troms I	Bardu, Salangen	Bardu kommune
Midt-Troms II	Målselv, Balsfjord, Sørreisa, Lenvik	Målselv kommune
Nord-Troms	Storfjord, Lyngen, Kåfjord, Nordreisa, Skjervøy, Kvænangen	Lyngen kommune

Kadaverhundekvipasjer.

I noen tilfeller ved akutt skade kan det være behov for en grundigere undersøkelse av området for å finne flere kadaver og avklare tapsomfanget. I slike tilfeller er det mulig å søke Fylkesmannen om akuttmidler til søk etter kadaver ved hjelp av kadaverhund. For å få tilskudd fra Fylkesmannen kreves det at en bruker ekvipasjer som er godkjent av Norske Kadaverhunder. Oversikt over godkjente ekvipasjer finner du på Norske Kadaverhunder sin hjemmeside (www.norskekadaverhunder.no).

Kontakt Fylkesmannens miljøvernavdeling eller NIBIO/prosjekt Dyr i Drift dersom det skulle oppstå et akutt behov for kadaversøk i beiteområdet.

Søknader om erstatning for sau/tamrein drept av fredet rovvilt

Frist for å søke om erstatning for rovviltskader på sau er 1. november og for tamrein 1. april. For å søke om erstatning for rovviltskader må en bruke elektronisk søknadsskjema. Dette ligger på www.rovviltportalen.no under elektronisk søknadssenter. Her må søkeren registrere seg med enkle personopplysninger og vil få passord sendt på epost.

Informasjon fra Statens naturoppsyn (SNO)

SNO har 20 rovviltkontakter fordelt i hele Troms. Rovviltkontaktene utfører skadedokumentasjon ved mistanke om rovdyrskade på bufe/tamrein, og kontroll av meldinger om synsobservasjoner, spor og sportegn etter store rovdyr.

Spor- og synsobservasjoner av rovvilt

For å kunne følge med i bestandssituasjonen av rovdyr er det viktig at alle antatte sportegn eller synsobservasjoner av rovdyr meldes til en av SNOs rovviltkontakter så raskt som mulig. Rovviltkontakten vil da etter fastsatte retningslinjer dokumentere dette slik at det blir registrert i det nasjonale overvåkningsprogrammet for store rovdyr. Ikke alle meldinger vil bli fulgt opp i felt, men alle konkrete innmeldte spor/synsobservasjoner vil bli registrert inn i rovbases av SNO.

Melding om rovdyr kan også gjøres i www.scandobs.no De meldinger som kommer inn her som har prioritet for oppfølging i felt av SNO vil automatisk bli sendt melding om til SNO.

Rutiner ved kadaverfunn

Ved funn av kadaver der det er **mistanke om rovviltskade**, skal husdyreier umiddelbart melde fra til en av SNOs rovviltkontakter. Dette gjelder uavhengig av kadaverets tilstand. Dersom den nærmeste rovviltkontakten ikke er tilgjengelig, skal den med tilgrensende ansvarsområde kontaktes eller melding gis direkte til regionalt ansvarlig i SNO.

Samleliste over kadaver datert tilbake i tid og som leveres etter beitesesongen blir ikke underlagt videre vurdering av SNO. Slike lister kan legges ved søknad til Fylkesmannen om erstatning for rovviltskade, men vil ikke bli regnet som påvist rovviltskade.

Når SNO v/rovviltkontakt har undersøkt skader på husdyr, vil husdyreier få brev med konklusjon straks saken er endelig godkjent av regionalt ansvarlig i SNO. Alle kadaver som er dokumentert eller antatt drept av fredet rovvilt vil også bli tilgjengelig i den åpne versjonen av Rovbasen straks de er godkjent. Ved nye skadesituasjoner forårsaket av bjørn og ulv, og i noen grad jerv og gaupe, varsles i tillegg rovviltnemnda ved sekretariatet hos Fylkesmannen. Det samme gjelder ved tilsvarende dokumenterte rovviltobservasjoner. Sekretariatet hos Fylkesmannen vil da varsle videre til aktuelle kommuner. For oppdatering om skadesituasjonen, se Rovbasens innsynsløsning (www.rovbase.no).

I tilfeller der innleid tilsyn/kadaverhundekvipasjer finner rovviltskade på beitedyr, tilrår Fylkesmannen at både SNOs rovviltkontakt og husdyreier varsles umiddelbart.

Noen praktiske tips ved funn av kadaver

- Dekk kadaveret til for å verne mot åtselere
- Noter kartreferanse, gps-punkt eller merk på kart og ta gjerne bilder – også nærbilder

- Merk stedet slik at det er lettere å finne igjen, for eksempel med en hvit duk, og vær innstilt på å påvise funnstedet
- Meld snarest fra til SNOs nærmeste rovviltkontakt (se tlf. liste). Det er dyreeierers ansvar at skader blir meldt og lar seg påvise

Undersøk om det er ytterligere tap/skader i området.

På bakgrunn av rovviltkontaktens rapport vil regionalt fagansvarlig i SNO gi en konklusjon, og denne vil være med i grunnlaget når Fylkesmannen behandler søknader om erstatning.

Liste over SNOs rovviltkontakter i Troms - se nedenfor.

Navn	Telefon	Ansvarsområde
Thordur Einar Knutsen	90087171	Skånland, Harstad, Gratangen og Tjeldsund
Bjørn Andor Hanssen	91510870	Gratangen, Skånland, Tjeldsund og Harstad
Erling Reingjerdskog	90100726	Salangen, Lavangen
Tor Einar Bones	41628284	Bardu, Salangen, Lavangen og Dyrøy
Trond Erik Markussen	97569428	Bardu, Målselv, Salangen, Sørreisa og Dyrøy
Svein Georg Hove	99239143	Lenvik, Dyrøy og Sørreisa
Jan Oddvar Eriksen	99225743	Lenvik, Dyrøy og Sørreisa
Jan A. Solli	97123391	Balsfjord og Målselv
John Helge Steinnes	41515974	Balsfjord, Tromsø, Lyngen og Målselv
Kristen Are Figenschau	92444123	Storfjord og Lyngen
John Ivar Larsen	99242279	Lyngen, Nordreisa og Storfjord
Sigmund Dalvik	95701255	Kåfjord og Storfjord
Nils Samuelsen	98018395	Kåfjord, Storfjord og Nordreisa
Morten Bergland	95994180	Nordreisa og Kvænangen
Frode Ulriksen	93295385	Nordreisa og Kvænangen
Johan Anders Eira	90208245	Gielas Reinbeitedistrikt
Olav Mathis Eira	48008740	Gielas Reinbeitedistrikt
Helge Oskal	91193711	Hjerttind reinbeitedistrikt
Isak Nils Oskal	90033151	Hjerttind reinbeitedistrikt
Per Mathis Oskal	97777552	Hjerttind reinbeitedistrikt
Thomas Johansen	99437644	Regional fagansvarlig, kontor Tromsø

Nasjonal leverandør av bestandstall fredet rovvilt

Rovdata er en selvstendig enhet ved Norsk institutt for naturforskning (NINA) i Trondheim, etablert høsten 2010. Rovdata leverer bestandstall for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn i Norge til forvaltning, media og publikum.

Rovdata skal blant annet styrke lokal deltakelse i kartleggingen og overvåkingen av artene, og de har, i samarbeid med Artsdatabanken, laget en publikumsløsning for innmelding av observasjoner av de store rovdyrene på nett. Målet er å øke kunnskapen om rovdyrene og hvor de lever i Norge. Rovdata har i tillegg et teknisk og faglig samarbeid om ulike deler av overvåkingen med andre forskningsinstitusjoner, som Høgskolen i Hedmark, Bioforsk Svanhovd og Uppsala universitet.

Bli rovviltregistrator! Gå inn på <http://www.skandobs.no/> og registrer dine rovviltopplysninger på nett.

Bestandsregistrering av bjørn

Bestandsestimat for bjørn gjøres på grunnlag av DNA-analyser fra ekskrementer eller hår. Du kan bidra til å samle inn dette (se lenke til instruks under). Ekskrementer eller hår fra bjørn analyseres for DNA, og ved en fungerende analyse kan man blant annet få info om art, kjønn og individ. Innsamling er mest aktuelt fra august og utover høsten, og svar på analysene legges inn i rovbases.no innen 1. april kommende år. Instruks for innsamling av bjørneekskrementer finner du her:

http://www.rovdata.no/portals/rovdata/dokumenter/instrukser/BjornDNA_elgiegere.pdf

ROVBASE.NO

Innsynsløsning for registrerte kadaverfunn, rovviltregistreringer m.m.

Rovbasen (www.rovbase.no) er en innsynsløsning hvor en finner viktige opplysninger om bestandsregistreringer av rovvilt samt funn av kadaver/skadde beitedyr. Dyreeier kan holde seg løpende oppdatert på skadesituasjoner i eget område eller andre steder. Innsynsløsningen viser kun skader som er dokumentert eller antatt drept av fredet rovvilt, mens skader som får konklusjonen "ikke rovvilt", "ukjent" eller som er dokumentert tatt av hund eller rev ikke vil være tilgjengelig i innsynsløsningen. Dyreeier kan kontakte Fylkesmannen dersom han/hun mener at det mangler kadaver i rovbasesen. Ved slike henvendelser er det viktig å oppgi i hvilke kommuner beiteområdet er i, spesielt dersom beiteområdet strekker seg over flere kommuner, slik at dette blir lagt inn i Fylkesmannens søk. De fleste innmeldte observasjoner av rovvilt vil også være tilgjengelig i innsynsløsningen, unntaket er jervhi, bjørnehi og hekkeplasser for kongeørn.

Regelverket

Norge har internasjonale forpliktelser når det gjelder dyrevelferd, og det er Mattilsynet som har ansvar for dyrevelferdsregelverket i Norge. Dyrevelferdsloven og tilhørende forskrifter stiller krav i forhold til dyrenes velferd, også for sau på beite. Lovens hovedformål er at dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.

Dyrevelferd

Det er dyreholders ansvar å sikre at dyrene får godt tilsyn og stell og beskyttes mot skade, sykdom, parasitter og andre farer, deriblant rovviltangrep. Sau som slippes på beite skal ha god helsetilstand, være i forsvarlig hold og lam skal kunne følge mordyret.

Som en hovedregel skal ikke halte dyr, avmagrede dyr, dyr med jurbetennelse eller kroniske skader (reduisert melkeproduksjon) som følge av jurbetennelse, eller små/tynne/utrivelige/syke lam slippes på utmarksbeite.

Søyer i dårlig hold og med flere lam bør ikke slippes på utmarksbeite, men holdes på et beite med godt tilsyn for å følge opp hold og lammetilvekst.

Den som er ansvarlig for bygninger, gjerder og andre innretninger skal føre tilsyn med disse slik at unødige påkjenninger og belastninger for beitedyra unngås.

Enhver som har grunn til å tro at dyr lider, også beitedyr, har plikt til snarest mulig å varsle Mattilsynet eller politi.

Tilsynsplikt

Dyrevelferdsloven fastslår at bruker har tilsynsplikt. Dyr som holdes på utmarksbeite skal sees etter minst en gang per uke i områder uten særskilt risiko. Ved mistanke om økt fare må tilsynet intensiveres slik at forhold som kan medføre dårlig velferd, syke, skadde og avmagrede dyr, oppdages så tidlig som råd er. Godt tilsyn øker mulighetene til å oppdage rovviltangrep. Dette fører til at skadde dyr kan tas hånd om, og forebyggende tiltak kan settes i verk.

Restriksjoner

Dersom rovviltsituasjonen medfører at beitebruken er i strid med dyrevelferdsregelverket, har Mattilsynet hjemmel til å fatte vedtak som berører beitebruken i tidsbestemte perioder. Ved inngripende vedtak om beiterestriksjoner grunnet rovvilt har dyreeier rett til økonomisk kompensasjon.

Mattilsynet kan kontaktes på tlf nr 22 40 00 00

I henhold til Rovviltnemndas vedtak i sak nr 22/15 videreføres prosjekt Dyr i Drift i en tre års periode fra 2016 til 2018. Prosjektet gjelder Troms og har fokus på konflikten beitedyr, rovvilt og samfunn. Målgruppen for prosjektet er først og fremst næringsutøvere med sau og rein, kommuner, organisasjoner og lokalsamfunn som er berørt av konflikten. Prosjektet skal være et virkemiddel for å nå målene i Forvaltningsplanen for rovvilt i region 8. Prosjektet skal ha et nært samarbeid med beitenæringene, aktuelle kommuner og forvaltningen.

Mål

Hovedmålsettingen med prosjektet er å bidra til å redusere tap av beitedyr (sau og rein) på utmarksbeite og på den måten bidra til å redusere konflikten mellom næringsutøvelse og forvaltning av rovvilt.

Satsingsområder

Målsettingen skal nås gjennom aktuelle forebyggende og konfliktdempende tiltak, kompetanseoppbygging og informasjonstiltak. Følgende satsingsområder er satt opp for prosjektet:

1. Forebyggende og konfliktdempende tiltak mot tap av sau og rein. Tiltak i reindrifta skal prioriteres
2. Forebyggende og konfliktdempende tiltak spesielt rettet mot tap av beitedyr til ørn
3. Følge opp etablerte prosjekter som jobber med å avklare private grunneieres tillatelser til jakt på fredet rovvilt
4. Videreutvikle lokale rovviltjaktmiljøer med spesiell fokus på økt effektivitet i lisensfelling av jerv
5. Oppfølging av interkommunale skadefellingslag med spesiell vekt på effektiv skadefelling av bjørn og kongeørn
6. Videreutvikle bruk av drone som et forebyggende og konfliktdempende tiltak mot tap av sau og rein
7. Informasjon og formidling

Styringsgruppe

Prosjektet eies av NIBIO (www.nibio.no) og styres av en styringsgruppe bestående av Rovviltnemnda i Troms og Finnmark, Fylkesmannen i Troms og NIBIO

Prosjektleder: Erlend Winje, telefon 47 32 92 14, e-post dyridrift@nibio.no.

Hjemmeside: På prosjektets hjemmeside, www.dyridrift.no, finner du mer informasjon om prosjektet, bl.a. prosjektbeskrivelsen for prosjektet.

Prosjektet er en ekstra ressurs som forvaltningen har stilt til disposisjon for den som trenger det. Brukere med sau eller rein som sliter med tap til rovvilt oppfordres spesielt til å ta kontakt med prosjektet.

KONTAKTINFORMASJON

ROVVILTNEMNDA I TROMS OG FINNMARK

John Roald Karlsen (leder)	95 20 55 42
Karen Anette Anti Oskal (nestleder)	90 06 99 44
Ulf Ballo, Finnmark	95 41 74 71
Sigrund Hestdal	97 02 90 07
Trine Noodt	40 72 91 88
Aslak Mathis Eira	41 22 54 85

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Miljøvernavdelingen:

Heidi Marie Gabler, fagansvarlig:	77 64 22 31
Andreas Vikan Røsæg, rådgiver:	77 64 21 17
Gøril Einarsen, rådgiver:	77 64 21 13
Rovvilttelefonen (helger 1.6.–15.10)	481 97 472

Landbruksavdelingen:

Aase Berg, rådgiver:	77 64 20 74
----------------------	-------------

Reindriftsforvaltningen:

Øystein Ballari	77 64 21 82
-----------------	-------------

Viktige nettsider

Fylkesmannen i Troms

www.fylkesmannen.no/troms

Statens Naturoppsyn

www.naturoppsyn.no

Prosjekt Dyr i drift

www.dyridrift.no

Direktoratet for naturforvaltning

www.rovviltportalen.no

Rovdata

www.rovdata.no

Norsk institutt for naturforskning

www.nina.no

Rovbase

www.rovbase.no

Skandobs

www.skandobs.no

Mattilsynet

www.mattilsynet.no

Thomas Johansen, fagansvarlig rovvilt 99 43 76 44

Jon Ove Scheie 99 55 10 16

Torbjørn Berglund 91 62 20 22

Det vises også til [Statens beredskap i rovviltsaker](#)

22 40 00 00

Erlend Winje, prosjektleder

47 32 92 14